

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ HUKUK FAKÜLTESİ TİCARET HUKUKU DERSİ
PRATİK ÇALIŞMA SORULARI
(TEK NUMARALI ÖĞRENCİLER – 03.12.2019)

OLAY*

(A), 1980 yılında (Y) Bankasının Üsküdar Şubesinde açtığı bir yıl vadeli “sırdaş hesap”a 20.000 TL yatırmıştır. Bu hesap karşılığında banka tarafından bir hamiline yazılı mevduat sertifikası düzenlenmiş ve (A)’ya teslim edilmiştir.

Bir süre sonra bankadan teslim aldığı hamiline yazılı mevduat sertifikasını yitiren (A), (M1) mahkemesine başvurarak (Y)’deki hesabı üzerine ödeme yasağı konulmasına, söz konusu sertifikanın iptaline ve bankaya yatırılan paranın kendisine aidiyetinin tespitine karar verilmesini talep etmiştir.

Mahkeme (A)’nın isteğini yerinde görerek, ilan yolu ile sertifikayı elinde bulunduran hamili bunu ibraza davet etmiş, bu ilanı okuyan (B) adındaki bir kişi mahkemeye gelerek, (A)’nın yitirdiğini ileri sürdüğü hamiline yazılı mevduat sertifikasını sunmuştur.

Bunun üzerine (A), (M2) mahkemesinde (B) aleyhine [e]TK 577 [TK 665] uyarınca bir iade davası açmıştır.

İzleyen günlerde (M1) mahkemesi, (A)’nın açtığı iptal davasını, yitirme ilanından sonra hamiline yazılı mevduat sertifikasını elinde bulunduran (B)’nin bunu ibraz ve (A)’nın da iade davası ikame etmiş olduğu, hamiline yazılı mevduat sertifikasının [e]TK 557 [TK 645] anlamında kıymetli evrak sayılmadığı ve tespit davasının hasımsız açılmasının mümkün bulunmadığı gerekçeleri ile reddetmiştir.

(A) bu kararı temyiz etmiş ise de Yargıtay aşağıdaki gerekçelerle (M1)’in hükmünü onaylamıştır:

“Her şeyden önce hamiline yazılı mevduat sertifikasının temsil ettiği mevduat, cüzdanın elden devri suretiyle hamiline geçer, bu nedenle anılan sertifika [e]TK 570/1’in [TK 658/1’in] kapsamına giren bir kambiyo senedi sayılır.

İkinci olarak bu belgenin yitirilmesi hâlinde [e] TK 573 [TK661] vd. maddeleri uyarınca iptale karar verilebilir. Şu kadar ki, [e]TK 577 [TK 665] gereğince yitirildiği ileri sürülen senet ibraz olunursa, iddia sahibine iade davası açılması için mehil verilmesi gerekir.

Olayda da senet ibraz edildiğine ve (A) tarafından süresi içinde (B) aleyhine iade davası açıldığına göre, artık (M2) mahkemesinde görülecek bu davada (A)’nın hak sahibi olup olmadığı saptanacaktır.

Dolayısıyla (M1)’de ikame olunan ilk dava bakımından yapılacak herhangi bir işlem kalmadığından, bu davanın reddi yerindedir.”.

SORULAR

1. (A)’nın (Y) Bankasının Üsküdar Şubesinde açtığı vadeli hesap karşılığında düzenlenen hamiline yazılı mevduat sertifikasının kıymetli evrak niteliğini tartışınız.

a) (A) ile (Y) Bankası, TK’da açıkça yer almayan ve olayın gerçekleştiği tarihte mevzuatımızda hiçbir dayanağı da bulunmayan bu hamiline yazılı mevduat sertifikasına kendi iradeleri ile kıymetli evrak niteliğini verebilirler mi?

* Bu pratik çalışma, “ÖMER TEOMAN / ABUZER KENDİGELEN, Ticaret Hukuku Uygulamalı Ders Örnekleri, 6. Bası, İstanbul 2019” adlı eserde yer alan 66 numaralı olaydan uyarlanarak hazırlanmıştır.

b) Sertifikanın [e]TK 557 [TK 645] anlamında kıymetli evrak sayılmadığı sonucuna varmasına karşın (M1)'in, aynı zamanda (A)'nın açtığı iptal davasında senet hamilini ibraza davet etmiş olması sizce bir çelişki yaratmakta mıdır?

2. (A), iptal ve iade davalarını hangi mahkemede açmak zorundadır? Gerekçeleri ile belirtiniz.

3. Olaydaki (M1) mahkemesi ve Yargıtay'ın vermiş olduğu kararları değerlendiriniz.